

PRINCIPELE RADU AL ROMÂNIEI

Măria

Portretul unei Regine

Cuprins

Cuvânt înainte ➤ 7

Povestea unui chip ➤ 11

Chipul unei povesti ➤ 43

Cuvânt înainte

*C*u mai mulți ani în urmă, am deschis seria „portretelelor” reginelor României cu intenția de a înfățișa frumusețea tuturor reginelor noastre, dar mai ales de a zugrăvi forța și bogăția lor interioară. În toate generațiile, regina României a fost o femeie puternică, plină de personalitate, condusă de idealuri și purtată de simțul datoriei de a le îndeplini.

Primul portret a fost cel al Reginei Elena¹, suavă, de neclintit în credința ei, frumoasă, cu un desăvârșit simț estetic, neînfricată și modestă. A urmat portretul Reginei Ana², cea care a răspuns des-

¹ Majestatea Sa Regina-Mamă Elena a României, născută Alteța Sa Regală Principesa Elena a Greciei și a Danemarcei, la 3 mai 1896, mama Regelui Mihai, a fost fiica Majestăților Lor Regele Constantin I al Elenilor și Regina Sofia, născută Principesă a Prusiei. A fost sora Regilor George al II-lea, Alexandru și Pavlos ai Greciei. A fost strănepoata Reginei Victoria a Marii Britanii și stră-strănepoata Țarului Nicolae I al Rusiei. Principesa Elena s-a căsătorit la Atena, pe 10 martie 1921, cu Principele Moștenitor Carol, de care a divorțat la 21 iunie 1928. Între 1940 și 1947 a fost Regina-Mamă a României. A murit în ziua de 28 noiembrie 1982, la Lausanne.

² Majestatea Sa Regina Ana a României (18 septembrie 1923–1 august 2016), născută Principesă de Bourbon, fiica Principelui René de Bourbon-Parma și a Principesei Margareta a Danemarcei. S-a căsătorit la Atena cu Regele Mihai al României, la 10 iunie 1948. A fost cea mai longevivă soartă a vreunui rege sau voievod din toată istoria României.

tinului cu un zâmbet, uneori cu o replică usturătoare, mereu devotată soțului ei și Coroanei.

Anul în care ne aflăm sărbătorește un secol de la scrierea a două dintre paginile definitorii ale istoriei noastre moderne: Primul Război Mondial și Marea Unire. Ambele pagini stau sub sceptrul Regelui Ferdinand I³ și poartă chipul Reginei României Mari. Așadar, portretul Reginei Maria are, astăzi, alături de celelalte, o semnificație ieșită din comun.

Am numit prima parte a vieții Reginei Maria „Povestea unui chip“. Figura Reginei, mai întâi copilă, apoi adolescentă, tânără mamă și soție, este alcătuită din frumusețe, distincție, demnitate, mândrie și este aureolată de impresionanta ei ascendență. Fiică, nepoată și strănepoată

de împărați și regi care au scris un mileniu de istorie europeană, Maria a fost născută pentru a fi regină. Norocoasa țară pe care i-a dat-o Dumnezeu a fost România. Până în anul 1914, așadar, firul vieții Reginei Maria este povestea unui chip în evoluție, care a purtat, rând pe rând, diferite vârste și diferite semnificații.

Am numit partea a doua a vieții Reginei Maria „Chipul unei povești“ fiindcă o bună parte din istoria României din secolul al XX-lea a purtat simbolic chipul ei. Povestea de zi cu zi a țării noastre a fost întruchipată de Regină în timpul Primului Război Mondial, când Maria era regina tuturor românilor; dar viața românească a stat sub chipul ei și când a devenit Regină-Bunică (1927–1930), și când a devenit Regină-Mamă (din anul 1930 și până la moarte). Într-un anume fel, figura Reginei Maria nu a încetat să întruchipeze povestea României nici după 1938. Interzis în perioada 1948–1989, chipul Reginei României Mari a reînceput să definească și să simbolizeze România modernă, din

³ Alteța Sa Serenismă Principele Ferdinand Victor Albert Meinrad de Hohenzollern-Sigmaringen a văzut lumina zilei la Sigmaringen, la 12/24 august 1865, fiu al Principelui Leopold de Hohenzollern-Sigmaringen (1835–1905) și al Infantei Antonia a Portugaliei, Prințesă de Bragança și de Saxa-Coburg-Gotha (1845–1913). A devenit Principe Moștenitor (în 1889) și Regele României la moartea unchiului său, Carol I, la 27 septembrie/10 octombrie 1914.

1990 până astăzi, și a făcut-o din ce în ce mai profund și mai demn.

Epitetele nu au lipsit niciodată din descrierea Reginei Maria, la toate vârstele, mai ales cele la superlativ. Regina însăși nu se sfia să le împărtășească celorlalți buna impresie pe care o avea despre sine. Cartea de față nu încearcă să îi aducă un elogiu, mai cu seamă că Regina Maria nu are nevoie de acest lucru. „Portretul“ din paginile de față lasă să vorbească trăsăturile ei de caracter și faptele ei de cea mai pură esență statală. Dacă pe Regina Elisabeta o poți asemăna unei aripi, dacă pe Regina Elena o poți vedea ca pe un înger, dacă pe Regina Ana o poți compara cu o rază de soare, dacă pe Regina de astăzi o poți defini prin propriul ei zâmbet, pe Regina Maria o poți defini drept o parte din Stema României.

*Povestea
unui chip*

Alteța Sa Regală Prințesa Maria Alexandra Victoria de Edinburgh s-a născut la 17/29 octombrie 1875, la Eastwell Park, în comitatul Kent din Anglia. Maria a fost al doilea copil și prima fiică a Alteței Sale Regale Prințipele Alfred al Marii Britanii și Irlandei⁴, Duce de Edinburgh, Duce de Saxa-Coburg-Gotha, și a Alteței Sale Imperiale Marea Ducesă Maria Alexandrovna a Rusiei (1853–1920). Astfel, după tată, Prințesa Maria era nepoată a Reginei Victoria a Marii Britanii (1819–1901) și a Prințelui

⁴ Alteța Sa Regală Prințipele Alfred Ernest Albert al Marii Britanii și Irlandei (6 august 1844–30 iulie 1900), al patrulea copil și al doilea fiu al Reginei Victoria și Prințelui Consort Albert. A primit titlul de Duce de Edinburgh la 24 mai 1866. A fost moștenitorul unchiului său, Ernst de Saxa-Coburg și Gotha, în 1893 devenind Suveranul Ducatului Saxa-Coburg-Gotha din Germania. La 23 ianuarie 1874, s-a căsătorit cu Alteța Sa Imperială Marea Ducesă Maria Alexandrovna a Rusiei, fiica Țarului Alexandru al II-lea al Rusiei și a Țarinei Maria, născută Prințesă de Hesse. Au avut cinci copii: Alfred (1874–1899), Prinț de Saxa-Coburg și Gotha, Maria (1875–1938), Regina României, Victoria Melita (1876–1936), Mare Ducesă a Rusiei, Alexandra Victoria (1878–1942), Prințesă de Hohenlohe-Langenburg, și Beatrice (1884–1966), Infanta a Spaniei.

Consort Albert (1819–1861). După mamă, Maria era nepoata Țarului Alexandru al II-lea al Rusiei⁵ (1818–1881) și a Țarinei Maria (1824–1880).

Mica prințesă și-a petrecut copilăria în Anglia, în mijlocul naturii, în casa părintească, înconjurată de părinții ei, de fratele și de cele trei surori ale sale. Fratele Mariei, primul născut, era cu un an mai mare decât Maria, se numea Prințipele Alfred de Edinburgh și a murit la vârsta de 24 de ani (1874–1899). Maria a fost foarte apropiată de

⁵ Majestatea Sa Alexandru al II-lea, Împăratul Rusiei (29 aprilie 1818–13 martie 1881), a fost Suveranul Imperiului Rus din 2 martie 1855 până în ziua asasinării sale. A fost Regele Poloniei și Mare Duce al Finlandei. Inițiatorul eliberării iobagilor, în anul 1861, el a rămas în istorie drept Alexandru Eliberatorul. Este cel care a vândut Alaska Statelor Unite ale Americii în anul 1867. A fost căsătorit cu Țarina Maria Alexandrovna, născută Prințesa Maria de Hesse.

sora ei mai mică, Victoria Melita⁶, care a devenit Mare Ducesă a Rusiei după căsătoria cu Marele Duce Kiril. Alte două surori ale Mariei au fost Alexandra (1878–1942) și Beatrice (1884–1966).

Maria a petrecut, de asemenea, un timp la curtea Țarului Alexandru al II-lea, bunicul său, ca și în Malta, unde s-a întâlnit adesea cu vărul ei primar, Principele George, viitorul Rege George al V-lea al Marii Britanii

⁶ Alteța Sa Regală Principesa Victoria Melita de Edinburgh (25 noiembrie 1876–2 martie 1936), mai târziu Principesă de Saxa-Coburg-Gotha, fiica Prințelui Alfred al Marii Britanii și Irlandei, Duce de Edinburgh, Duce de Saxa-Coburg-Gotha, și a Marii Ducese Maria Alexandrovna a Rusiei. Soră a Reginei Maria a României. S-a căsătorit cu Principele Ernst Ludwig de Hesse în anul 1894 și a divorțat în anul 1901. S-a căsătorit a doua oară, în 1905, cu Marele Duce Kiril al Rusiei. Victoria Melita a avut cu Ernst o fiică, Elisabeth (1895–1903), iar cu Marele Duce Kiril, trei copii: Maria (1907–1951), căsătorită cu Friedrich Karl, Principe de Leiningen, Kira (1909–1967), căsătorită cu Louis Ferdinand, Principe al Prusiei, și Vladimir (1917–1992), care a devenit pretendent la titlul de Țar al Rusiei după decesul tatălui său, căsătorit cu Principesa Leonida Bagration de Mukhrani.

și Irlandei⁷, precum și la Coburg, în Germania.

Pe 7/19 august 1874, Carol I și Elisabeta efectuează prima lor vizită la Londra, un moment important pentru relațiile României cu puterile vest-europene. Suveranii se întâlnesc acolo cu Ducele și Ducesa de Edinburgh, părinții Mariei, viitoarea lor noră, pe atunci încă nenăscută.

Optsprezece ani mai târziu, în august 1892, Regina Elisabeta a României se întâlnește cu Principesa Maria (în vârstă de 16 ani) și cu mama ei, Ducesa de Edinburgh, în Germania. Regele Carol începe și el să corespundă pe tema

⁷ Majestatea Sa Regele George al V-lea al Regatului Unit și Împărat al Indiei (3 iunie 1865–20 ianuarie 1936), fiul Regelui Edward al VII-lea și al Reginei Alexandra. S-a căsătorit cu Principesa Mary de Teck, în anul 1893. A fost rege între anii 1910 și 1936. A fost succedat de fiul lui cel mare, devenit Regele Edward al VIII-lea la 20 ianuarie 1936. Regele George al V-lea a fost văr primar al Reginei Maria a României.

căsătoriei lui Ferdinand și a Mariei cu tatăl acesteia, Alfred de Edinburgh.

Mai mult decât atât, Regele Carol I face o vizită oficială în Marea Britanie în anul 1892, unde este primit de Regina Victoria, la Castelul Windsor, și decorat cu Înaltul Ordin al Jartierei. Cu acea ocazie, căsătoria Principelui Moștenitor Ferdinand al României cu Maria de Edinburgh este decisă de cele două familii.

Principele Moștenitor Ferdinand și Principesa Maria își celebrează nunta la Sigmaringen, în ziua de 28 decembrie 1892. La ceremonie iau parte capete încoronate ale lumii, în frunte cu Împăratul Germaniei, Wilhelm al II-lea⁸, vărul primar al Mariei.

Cuplul princiar moștenitor sosește la București în plină iarnă, la începutul

anului 1893. Cei doi sunt așteptați la Gara de Nord de către Regele Carol I și de întregul guvern, alături de conducerea camerelor și de înalți reprezentanți ai Armatei și ai instituțiilor statului. Are loc un *Te Deum* la Catedrala Mitropolitană, pe care tânăra Principesă Moștenitoare a României îl caracterizează, în autobiografia ei, drept „o ceremonie măreață”.⁹ În București, cuplul princiar moștenitor are prima locuință la Palatul Regal din Calea Victoriei.

Calitățile remarcabile ale Principesei Maria au transformat-o repede într-o figură publică de primă mărime în țara noastră, iar naturalețea sa i-a cucerit pe români. La sosirea în țară, George Coșbuc i-a închinat o poezie în care îi ura să devină un „al doilea soare” pentru România. Inteligentă, frumoasă, plină de curaj și de hotărâre, viitoarea regină participă de la început la viața artistică românească și își leagă numele de multe proiecte sociale și culturale.

⁸ Wilhelm al II-lea (27 ianuarie 1859–4 iunie 1941) a succedat la Tronul Imperial al Germaniei la 15 iunie 1888, la vârsta de 29 de ani. Tatăl său a fost Împăratul Frederick al III-lea al Germaniei, iar mama sa, Principesa Victoria a Marii Britanii, primul copil al Reginei Victoria. Regina Maria a României a fost vară primară cu Wilhelm al II-lea, fiindcă tatăl ei și mama lui au fost frați.

⁹ Regina Maria a României, *Povestea vieții mele*, ediția a III-a, Editura Adeverul S.A., volumul II, p. 24.